

Sygn. akt IV CNP 23/12

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie ze skargi uczestniczki postępowania J. B.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia
Sądu Okręgowego
z dnia 11 lutego 2012 r.,
w sprawie z wniosku K. K.
przy uczestnictwie J. B. i K. B.
o dział spadku, podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 sierpnia 2012 r.,

odrzuca skargę

Uzasadnienie

Uczestniczka J. B. wniosła skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 11 lutego 2011 r., oddalającego w nieuwzględnionym zakresie, jej apelację od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 maja 2010 r., którym dokonany został podział majątku wspólnego byłych małżonków J. B. i J. B. oraz dział spadku po zmarłym J. B. Skarga oparta została na zarzucie sprzeczności z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym w zakresie ustalenia wartości i podziału środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach otwartego funduszu emerytalnego byłych małżonków, pominięcia w orzeczeniu jednego ze spadkobierców oraz zasądzenia od skarżącej na rzecz wnioskodawczynie K. K. tytułem spłaty udziału w majątku spadkowym także środków zgromadzonych na rachunku funduszu w wysokości 8419,07 zł z pominięciem zasad wypłaty tych środków przez fundusz. Podniosła ponadto, że doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego przyjętego przez ustawodawcę w zakresie podziału majątku wspólnego, działu spadku oraz w ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (j.t. Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz.1667), a także podstawowych wolności konstytucyjnych tj. prawa skarżącej do własności art. 64 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c., przysługuje od prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego orzeczenia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wyjątkowo, w wypadkach określonych w art. 424¹ § 2 k.p.c., skarga przysługuje także od orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji lub drugiej instancji, w odniesieniu do których strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych. Wyjątek od zasady wskazanej w art. 424¹ § 1 k.p.c. dotyczy sytuacji, w której nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej środków prawnych wywołane zostało nadzwyczajnymi wypadkami, których zaistnienie

należy wykazać oraz występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Kwestionowane przez skarżącą orzeczenie poddane było kontroli Sądu drugiej instancji i nie jest możliwe dokonanie jego zmiany lub uchylecia w drodze przysługujących jej środków prawnych, a zatem może być przedmiotem skargi przewidzianej w art. 424¹ § 1 k.p.c., dla której w przepisie art. 424⁵ k.p.c. przewidziane zostały wymagania konstrukcyjne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany został pogląd, że każde z sześciu wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. jest indywidualne i niezależne, a zatem każde powinno być wyraźnie wyodrębnione i wypełnione. Brak choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu a limie (por. postanowienia z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 223/07, niepubl.; z dnia 17 czerwca 2008 r., I BU 18/07, niepubl.; z dnia 16 października 2009 r., IV CNP 56/09, niepubl.; z dnia 5 sierpnia 2010 r., IV CNP 44/10, niepubl.; z dnia 17 sierpnia 2010 r.). Wniesiona przez uczestniczkę skarga nie spełnia wymagań objętych art. 424⁵ § 1 pkt 2, 3 i 4 k.p.c. Nie wskazuje ona podstaw, na których stosownie do art. 424⁴ k.p.c. można oprzeć skargę przez określenie konkretnych przepisów prawa materialnego lub przepisów postępowania, postaci ich naruszenia oraz wywodu uzasadniającego to naruszenie, jak też, że powodują niezgodność orzeczenia z prawem (por. wyrok z dnia 26 stycznia 2012 r., I BP 4/11, niepubl.) Przedstawione w skardze ogólne zarzuty są nieadekwatne do charakteru skargi określonego w art. 424¹ § 1 k.p.c. Nie został również wskazany przepis, z którym zaskarżone postanowienie jest niezgodne. Nie spełnia tego wymagania odwołanie się do całego aktu prawnego. Podkreślenia wymaga, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie jest przyjmowane, iż przytoczenie podstaw skargi nie jest równoznaczne ze spełnieniem obowiązku z art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c. i nie może go zastąpić. Oba te wymagania są wyraźnie przez ustawodawcę odróżnione, a zatem muszą być spełnione w sposób niezależny i odrębny. Obowiązku tego nie uchyła zatem i taka sytuacja, w której naruszenie tych samych przepisów prawa materialnego lub przepisów postępowania będzie stanowiło jednocześnie podstawę skargi

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424⁵ § 1 pkt 2 k.p.c.), jak i powodowało niezgodność orzeczenia z prawem (art. 424⁵ § 1 pkt 3 k.p.c.) (por. postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05; z dnia 28 lutego 2006 r., I CNP 12/06, niepubl.; z dnia 6 marca 2008 r., II BU 25/07, niepubl.; z dnia 23 września 2008 r., I BP 7/08, niepubl.; 25 sierpnia 2010 r., II BU 2/10, niepubl., z dnia 17 lutego 2012, III CNP 2/12, niepubl.). Na taką wykładnię wymagań skargi określonych w art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. wskazuje również wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lipca 2011 r., SK 49/08, OTK-A 2011/6/55. Z przesłanką określoną art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się obowiązek skarżącej uprawdopodobnienia istnienia szkody w chwili wniesienia skargi. Niewystarczające jest powoływanie się na możliwość wystąpienia szkody w przyszłości (por. postanowienia Sądu najwyższego z dnia 21 listopada 2007 r., I BP 39/07, niepubl.; z dnia 11 grudnia 2007 r., I BP 46/07, niepubl.; z dnia 13 grudnia 2007 r., II CNP 187/07, niepubl.; z dnia 10 stycznia 2008 r., II CNP 207/07, niepubl.; z dnia 25 stycznia 2008 r., I CNP 117/07, niepubl.; z dnia 19 czerwca 2008 r., II BU 3/08, niepubl.; z dnia 16 października 2009 r., IV CNP 54/09, niepubl.; z dnia 29 marca 2011 r., IV CNP 115/10). Celem wniesienia skargi jest jedynie przesądzenie istnienia przesłanki, o której mowa w art. 417¹ § 2 k.c., określającym zasady odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone wydaniem orzeczenia, co podkreśla wagę omawianej przesłanki dla dopuszczalności skargi i dalszego toku postępowania zmierzającego do stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Skarżąca nie uprawdopodobniła powstania uszczerbku w jej majątku, ponieważ niewystarczające są rozważania, co może zaistnieć w przyszłości, jeśli wnioskodawczynie podejmie opisane działania.

Z powyższych względów skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia podlegała odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.